

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO
SLOVENIAN MEDICAL ASSOCIATION

Dunajska 162, 1000 Ljubljana, Slovenija

tel /phone +386 1 434 25 80, faks / fax +386 1 434 25 84

**Resolucija sedmega slovenskega pediatričnega kongresa
Združenje za pediatrijo, SZD
Portorož 27. – 29. 9. 2018**

SKLEPI RESOLUCIJE

Na letošnjem 7. slovenskem pediatričnem kongresu smo v zaključku sklenili, da z resolucijo kongresa naslovimo vse pomembne institucije: Ministrstvo za zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Nacionalni inštitut za varovanje zdravja, Zdravniško zbornico Slovenije, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, predsednika države g. Boruta Pahorja, premierja g. Marjana Šarca in varuha človekovih pravic gospoda Petra Svetino.

Slovenski pediatri na primarni ravni in v bolnišnični oskrbi obravnavamo otroke in mladostnike do starosti 19 let, pogosto pa naša oskrba zajema tudi študentsko populacijo do 26. leta starosti. Pediatri primarne ravni nimamo vzvodov, s katerimi bi lahko preusmerili paciente starejše od 19 let k družinskim zdravnikom, zato starejši adolescenti pogosto ostajajo v naši oskrbi. Prav tako v regijah, ki nimajo organiziranih študentskih ambulant (vse razen Ljubljane in Maribora), sistematske preglede študentov praviloma izvajajo šolski dispanzerji. Pri tem smo pediatri v protipravnem položaju, saj licenca iz pediatrije predvideva oskrbo otrok in mladostnikov do 19. leta starosti. V skladu z evropskimi smernicami moramo v dogovorih z ostalimi specialisti težiti k celostni obravnavi poznih adolescentov.

Resolucija posega na tri glavna področja, obravnavana na kongresu: debelost in metabolični sindrom, cepljenja in šport mladih.

1. Pregledi otrok - športnikov

Ministrstvo za zdravje je povabilo primarne pediatre k sodelovanju pri pripravi preventivnih programov pregledov športnikov.

Olimpijski komite Slovenije (OKS) je postavil pravne meje za registrirane športnike (predlagana starostna meja je 12 let z izjemo gimnastike, kjer je 10 let); hitra kategorizacija v športu se žal dogaja pri vedno mlajših, ki pa bi morali ostati rekreativni športniki, v kolikor želimo preprečiti prezgodnjo iztrošenost mladega organizma, spodbujati normalno rast in razvoj ter preprečevati poškodbe. Nujno je potreben dobro načrtovan pravilnik, ki bi registriranim športnikom, podobno kot vrhunskim, omogočal kvalitetne zdravstvene preglede. Namen je regulirati obremenitve mladih športnikov, prepoznati med njimi ogrožene, preprečevati poškodbe, okužbe in kronično obolevnost.

Predlagamo, da se pregledi izvajajo izmenično na dve leti pri specialistu MDPŠ (s cikloergometrijo, spirometrijo, specialnimi meritvami in pregledom pri okulistu) in pri pediatru (spremlja razvoj telesa in pubertete). Sedaj je pripravljen tudi podiplomski tečaj po modulih, kjer lahko tako specializant/specialist MDPŠ ali/in pediatrije pridobi poglobljeno znanje s tega področja. Podiplomski tečaj obsega 400 ur izobraževanja. V njem bo potrebno označiti nujno potrebne module za pediatre in kot takemu mora biti zagotovljeno, da bo omogočal pediatrom opravljati priznane preglede športnika podobno kot dosedanja licenca C.

Pediatri soglašamo, da bomo postopno oblikovali mrežo pediatrov na primarnem področju, ki bodo izvajali preventivne preglede ter sodelovali s klubi in starši.

Pregledi športnikov ne morejo biti del rednih sistematskih pregledov in ne smejo se izvajati na račun ZZS. Predlagamo uvedbo izkaznice športnika pred registracijo, v kateri bi bili zapisani vsi pomembni podatki o njegovem zdravstvenem stanju, obremenitvah in omejitvah. Pediatri bi ob sistematskih pregledih vpisovali svoje podatke vanjo vsaki dve leti, po potrebi pa bi pregledane športnike napotili k ustreznim specialistom.

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO SLOVENIAN MEDICAL ASSOCIATION

Dunajska 162, 1000 Ljubljana, Slovenija

tel /phone +386 1 434 25 80, faks / fax +386 1 434 25 84

Opozorimo, da bo zaradi sedanjega načina financiranja klubov, ki usmerja v registracijo premlade športnike, potrebno le-to spremeniti. Opozorimo tudi, da bi lahko neupravičeno prezrli plesalce in umetnike, ki so zelo obremenjeni, niso pa registrirani.

Nujni ukrepi:

1. Prenova Pravilnika o preventivnem zdravstvenem varstvu tudi v delu, ki se nanaša na preglede otrok športnikov.
2. Opredelitev in zagotovitev mreže usposobljenih kadrov za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva otrok športnikov.
3. Spodbujanje splošne preventivne dejavnosti v klubih in na vseh mestih, kjer se izvaja šport za otroke in mladino z osveščanjem populacije o prednostih in tudi potencialnih nevarnostih športa.

2. Cepljenje

Slovenski pediatri in šolski zdravniki smo se od začetka leta 2017 zaradi večletnega upadanja deleža cepljenih otrok in naraščanja števila nasprotnikov cepljenja povezali v izjemnih prizadevanjih za povečanje deleža cepljenih otrok.

Naše pobude za rešitev razmer so podprle vse ustrezne strokovne, stanovske in državne institucije: Združenje za pediatrijo Slovenskega zdravniškega društva, Zdravniška zbornica Slovenije, Razširjen strokovni kolegij za pediatrijo, Ministrstvo za zdravje, Komisija RS za medicinsko etiko, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zdravstveni inšpektorat RS, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Društvo študentov medicine Slovenije ter Predsednik države. V okviru Ministrstva za zdravje je bila junija 2017 zaradi naših pobud ustanovljena Delovna skupina za oblikovanje ukrepov za spodbujanje deleža cepljenih v RS, katere aktivni člani smo. Tvorno sodelujemo pri predlogih in izvajanju akcijskega načrta ukrepov in aktivnosti, ki so namenjene komunikaciji, promociji pozitivnih učinkov in dobrobiti cepljenja, izobraževanju strokovne javnosti, ozaveščanju splošne javnosti in prenovi zakonodaje s področja cepljenja.

Zavzemamo se tudi za strokovno posodabljanje cepilnih programov, ki sledijo načelom in priporočilom Svetovne zdravstvene organizacije in Evropskih združenj za pediatrijo.

V sodelovanju z vsemi naštetimi institucijami in s podporo medijev smo dosegli izjemen uspeh - povečanje deleža cepljenih otrok iz programa obveznih in priporočenih cepljenj v letu 2017.

Tudi v prihodnje si bomo aktivno prizadevali za dobro precepljenost slovenskih otrok, saj je cepljenje najpomembnejši, najučinkovitejši in najvarnejši javnozdravstveni ukrep za preprečevanje pojava in širjenja nalezljivih bolezni.

Zavzemali se bomo za posodobitev zakonodaje s področja cepljenja, ki bo spodbujala starše k cepljenju otrok, odpravila represivno vlogo pediatrov, uredila informacijsko zbirko podatkov o cepljenih in necepljenih, jasno opredelila postopke v primeru odklanjanja ali izogibanja obveznemu cepljenju ter opredelila trajnostno strategijo izboljšanja kulture cepljenja, ozaveščanja celotne družbe in pozitivne naravnosti do zaščite s cepljenjem.

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO
SLOVENIAN MEDICAL ASSOCIATION

Dunajska 162, 1000 Ljubljana, Slovenija

tel /phone +386 1 434 25 80, faks / fax +386 1 434 25 84

Za vse te aktivnosti je nujno potrebna podpora države, ki mora preventivne programe, del katerih so tudi cepljenja, prepoznati kot najvišjo vrednoto v zdravstvenem sistemu, ne le na deklarativni, temveč tudi dejanski ravni z jasno zapisanimi, tudi finančnimi zavezami.

3. Debelost in metabolični sindrom

Na okrogli mizi smo pediatri poudarili pomen preventive na področju metaboličnega sindroma in možnost delovanja programov družinske obravnave nezdrave telesne teže v Centrih za krepitev zdravja po vsej Sloveniji, v katerih bi pediater skupaj z diplomirano medicinsko sestro, kineziologom, psihologom in dietetikom lahko celostno pristopil k obravnavi družine prekomerno prehranjenih ter debelih otrok v neposredni bližini njihovega doma. 18% slovenskih otrok je prekomerno prehranjenih, 6% otrok je že v starosti 5 let predebelih. Tudi če podatki govorijo, da smo trend naraščanja debelosti ustavili, pa ostaja število otrok s težko debelostjo visoko in zahteva posebno pozornost vseh pediatrov – primarnega, sekundarnega in terciarnega nivoja.

Za uspešno odkrivanje otroške debelosti, metaboličnega sindroma in drugih zapletov ter drugih patoloških stanj v otroštvu in adolescenci je nujno dosledno izvajanje preventivnih pregledov otrok in šolarjev ter zagotavljanje rednega spremljanja zdravstvenega stanja s strani NIJZ. Naloga Ministrstva za zdravje je, da nemudoma pripravi prenovo Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni in tako omogoči, da bomo zdravniki primarne ravni lahko izvajali preventivne preglede po prenovljenih in strokovno usklajenih programih (1). Nujno je zagotoviti sredstva za izvajanje analize zdravstvenega stanja otrok in šolarjev, ki mora služiti kot osnova za načrtovanje zdravstvenega varstva na lokalni ravni.

Trenutna razporeditev centrov za obravnavo otroške debelosti je povsem nelogična, saj so centri skoncentrirani v osrednji regiji (Rakitna, Šentvid pri Stični), projektno program teče še na Debelem Rtiču. Z otroško debelostjo je najbolj obremenjena Severovzhodna Slovenija (2), ki žal nima niti enega centra za obravnavo otroške debelosti. Zaradi visoke pojavnosti je nujno, da zdravljenje otroške debelosti brez zapletov teče na primarni ravni, za kar je treba zagotoviti sredstva in kader. Programe družinske obravnave debelosti, ki trenutno tečejo projektno v 25 zdravstvenih domovih, je potrebno razširiti na vse slovenske regije, mrežo pa še posebej okrepiti tam, kjer je obremenjenost z otroško debelostjo najhujša. Pediatrični kader, ki bo namenjen za delo v Centrih za krepitev zdravja, je potrebno všteti v potrebe po kadrih in zagotoviti dodatna mesta na razpisu za specializacije. Sekundarno in terciarno raven obravnave je treba okrepiti v predelih, ki so zelo obremenjeni zaradi otroške debelosti, kar je nujno za izvajanje že pripravljenih strokovnih smernic za obravnavo debelosti na primarni, sekundarni in terciarni ravni. Pri planiranju tovrstne zdravstvene oskrbe je treba upoštevati načelo enakovredne dostopnosti do zdravstvenih storitev vsem slovenskim otrokom in mladostnikom.

1. Preventivni pregledi. Dosegljivo na: <http://www.skupajzdravje.si/otroci-in-mladostniki/>
2. Prekomerna prehranjenost otrok po občinah. Zdravje v občini 2016. <http://obcine.nijz.si/>

prof. dr. Nataša Bratina, dr. med.,
predsednica Združenja za pediatrijo pri SZD